

The Model of Scientific Development of Championship Sports (Case Study: Iraq)

Ahmed Mohammad Abdalzahra¹, Hamidreza Mirsafian^{2✉}, Ahmadali Asefi³

1. Ph.D Candidate, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran. E-mail: a22a10a88a@gmail.com
2. Corresponding Author, Associate Professor, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran. E-mail: h.mirsafian@spr.ui.ac.ir
3. Assistant Professor, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran. E-mail: aa.asefi@spr.ui.ac.ir

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	Introduction: This research has been conducted with the aim of qualitative and quantitative analysis of the influencing factors on the scientific development of national sports in Iraq. Methods: This research is a mixed-methods, exploratory study, in which the factors affecting the scientific development of national sports in the country are examined through semi-structured interviews within a conceptual model. Furthermore, the impact of each group of factors on the scientific development of sports in the country is investigated using structural equation modeling. Results: The results indicated that despite the improper management and the destruction of Iraq's sports infrastructure during its involvement in multiple wars, the possibility of scientific development of sports in this country will exist provided that proper cultural assimilation and increased attention to meritocracy and the utilization of sports science experts in Iraq's sports structure take place. Moreover, the development of sports infrastructure in this country should be based on international standards, and there should be a change in the sports administration system as well as increased focus on privatization in the sports industry. Additionally, greater mobilization of financial and human resources and the approval and amendment of necessary laws, alongside a change in the mindset of senior sports officials in terms of the substantial influence of utilizing sports science and the involvement of specialists in achieving national and international sports successes, must be implemented. Conclusion: Hence, it is suggested to the senior managers of Iraqi sports to try according to the concepts discovered in this research in line with the scientific development of the championship sports of this country.
Article history: Received: 25 September 2023 Received in revised form: 17 February 2026 Accepted: 13 April 2024 Published online: 21 April 2026	
Keywords: <i>meritocracy, research and development, specialization, sports development.</i>	

Cite this article: Abdalzahra, A., Mirsafian, H., & Asefi, A. (2026). The Model of Scientific Development of Championship Sports (Case Study: Iraq). *Sport Management Journal*, 18(1), 96-112.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jsm.2024.365789.3202>

Journal of Sport Management by [University of Tehran Press](http://www.ut.ac.ir) is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)
| website: <https://jsm.ut.ac.ir/> | Email: jsm@ut.ac.ir.

Extended Abstract

Introduction

Nowadays, the importance of sports achievements at international levels has been more obvious than ever for all countries in terms of political, economic, social, and cultural benefits. Different countries do not hesitate to engage in activities to succeed in international sports competitions. However, despite the significance of this issue, Iraqi sports have not been successful at the national and international levels in most sports disciplines and on most occasions. This lack of success can be attributed to the use of outdated and sometimes unscientific methods in the country's sports, the lack of utilization of cutting-edge sports sciences and technologies, and the absence of academic sports science experts in the country's sports structure. Therefore, this research aims to examine the factors influencing the scientific development of championship sports in Iraq.

Methods

This research is a mixed-methods (exploratory study). The research was conducted in both qualitative (to discover the factors influencing the scientific development of national sports in Iraq) and quantitative methods (to determine the impact of each discovered factor on the scientific development of the country's national sports). Semi-structured in-depth interviews were conducted with 15 sports management academic members from Iraqi universities and managers from the research and development department of the Iraqi National Olympic Committee. Additionally, the researcher-developed questionnaire was completed by 280 academic members from Iraqi universities, as well as managers and experienced experts from the National Olympic Committee.

Results

After a three-stage coding process, 161 open codes, 81 axial codes, and 29 selective codes were discovered. Factors such as the cultural attitude towards the scientific development of sports in Iraq, the appropriate governance development in the country's sports structure, and the transformation of the nature of the Iraqi sports industry were among the contextual, causal, and intervening factors found in this research. Moreover, the utilization of academic and university experts in professional and national sports in Iraq for policy-making, management, planning, and the implementation of planned programs was identified as the most important strategy for the scientific development of Iraqi sports. The flourishing of Iraqi sports at national and international levels is also the most significant outcome of the scientific development of sports in this country. On the other hand, in the examination of the structural equation model in the research, it was found that contextual factors have the greatest impact on the scientific development of Iraqi sports (0.56). The second and third most influential factors on the scientific development of Iraqi sports were causal factors (0.53) and intervening factors (0.49).

Conclusion

Based on the results, it is recommended to senior officials in Iraqi sports to utilize the results of this study for the advancement of sports in the country at all levels. This is because the use of modern science and technology, as well as the employment of scientific and

academic experts, in general, will create a link between professional and national sports with sports academies and universities, which is the only way to achieve sustainable progress in sports in all countries, especially in Iraq.

Ethical Considerations

The authors hereby confirm that the research study mentioned in this article titled [The Model of Scientific Development of Sports (Case Study: Iraq)] has received the necessary ethics approval and informed consent has been obtained from the participants involved. This statement serves as an assurance that the study has been conducted in accordance with ethical guidelines and all necessary steps have been taken to ensure the protection of the participants' rights and welfare.

Funding: This research received no specific grant from any funding agency in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Authors' contribution: This article is written based on the PhD Dissertation of the first author of the article. The second and third authors were contributed as supervisor and advisor of the dissertation, respectively.

Conflict of interest: The authors declare that they have no known competing interests that could have appeared to influence the work reported in this paper.

Acknowledgments: The authors express their sincere thanks and appreciations to all professors and experts participated in this research.

مدیریت ورزشی

الگوی توسعه علمی ورزش قهرمانی (مطالعه موردی: عراق)

احمد عبدالزهره محمد^۱، حمیدرضا میرصفیان^۲، احمدعلی آصفی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: a22a10a88a@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: H.mirsafian@spr.ui.ac.ir

۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: Aa.asefi@spr.ui.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

مقدمه: پژوهش حاضر باهدف بررسی عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش قهرمانی کشور عراق انجام شده است. **روش پژوهش:** روش این پژوهش آمیخته از نوع اکتشافی است که عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش ملی کشور عراق با استفاده از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته در قالب یک مدل مفهومی و در ادامه با استفاده از آزمون مدل‌سازی معادلات ساختاری میزان تأثیر هر گروه از عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش این کشور بررسی شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که علی‌رغم مدیریت نادرست و تخریب زیرساخت‌های ورزشی عراق در زمان حضور این کشور در جنگ‌های متعدد، امکان توسعه علمی ورزش این کشور در صورت فرهنگ‌سازی صحیح، توجه به شایسته‌سالاری و استفاده از خبرگان علوم ورزشی در ساختار ورزش عراق، توسعه زیرساخت‌ها بر اساس استانداردهای روز دنیا، تغییر در نظام اداری ورزش این کشور، توجه بیشتر به خصوصی‌سازی در صنعت، بارورسازی بیشتر منابع مالی و انسانی و همچنین تصویب و اصلاح قوانین موردنیاز در کنار تغییر باور مسئولان ارشد ورزش این کشور در راستای اثرگذاری استفاده از علوم ورزشی جدید و ورود متخصصان این رشته در کسب موفقیت‌های ورزشی ملی و بین‌المللی وجود خواهد داشت. **نتیجه‌گیری:** به‌همین سبب به مسئولان ارشد ورزش عراق پیشنهاد می‌شود تا با توجه به مفاهیم و عوامل کشف‌شده در این پژوهش در راستای توسعه علمی ورزش قهرمانی این کشور تلاش کنند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۰۳

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۱/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۱/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۲/۰۱

کلیدواژه‌ها:

تحقیقی و توسعه،

تخصص‌گرایی،

توسعه ورزش،

شایسته‌سالاری.

استناد: عبدالزهره محمد، احمد؛ میرصفیان، حمیدرضا؛ و آصفی، احمدعلی. (۱۴۰۵). الگوی توسعه علمی ورزش قهرمانی (مطالعه موردی: عراق). نشریه مدیریت ورزشی، ۹۶-۱۱۳، ۱۸(۱)

DOI: <http://doi.org/10.22059/jsm.2024.365789.3202>

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کپی‌رایت (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار

کرده است. | آدرس نشریه: <https://jsm.ut.ac.ir> | ایمیل: jsm@ut.ac.ir

© نویسندگان.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

مقدمه

امروزه اهمیت موفقیت‌های ورزشی در سطوح بین‌الملل برای همه کشورها از حیث منافع سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بیش‌ازپیش مشخص شده است. به‌صورتی که کشورهای مختلف از هیچ فعالیتی برای پیروزی در رقابت‌های ورزشی بین‌المللی دریغ نمی‌کنند (عبدالامیر و شالان؛ ۲۰۲۰). چراکه از نظر سیاسی، برتری در میدانی ورزشی ابزاری برای نشان دادن قدرت و اقتدار کشورهاست (موری و پیگ من؛ ۲۰۱۴). از منظر اقتصادی، پیروزی در دنیای ورزش عاملی برای اثبات قدرت و پایداری اقتصادی است (حیدر و همکاران، ۲۰۲۲). برتری‌های ورزشی از منظر اجتماعی نیز موجب افزایش وحدت ملی می‌شود و از تفرقه‌های اجتماعی جلوگیری می‌کند (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰). همچنین ورزش عاملی برای توسعه و ارائه فرهنگ کشورهای پیروز در میدانی ورزشی است (میرصفیان؛ ۲۰۱۴). به همین سبب کشورهای مختلف همواره در تلاش برای پیروزی در میدانی ورزشی هستند، البته برای دستیابی به این هدف از روش‌های مختلفی استفاده می‌کنند. برای نمونه کشورهای عربی مانند قطر با اعطای مزایای بسیار به همراه تابعیت آن کشور به ورزشکاران مطرح دنیا، از آنان برای برتری تیم‌های ورزشی خود و مطرح شدن در سطح بین‌الملل استفاده می‌کنند (السنکور و رزشتیان؛ ۲۰۲۰). برخی دیگر از کشورها مانند کشورهای آسیایی در تلاش برای جذب و به‌کارگیری بهترین مربیان دنیا هستند که این انتقالات با هزینه‌های بالایی برای کشورها همراه است (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰). در برخی از کشورهای اروپایی نیز با پرداختن به مسائل زیرساختی در ورزش و توجه به استعدادیابی و پرورش ورزشکاران از سطوح مختلف کودکی تا بزرگسالی، موفقیت خود در آینده را تضمین می‌کنند (حیدر و همکاران، ۲۰۲۲). در هر صورت موفقیت در دنیای ورزش به‌آسانی به‌دست نمی‌آید و برتری پایدار در این میان از آن کشورهایی است که از جدیدترین روش‌ها و اصول علمی و همچنین به‌کارگیری متخصصان حوزه‌های مربوط در توسعه ورزش کشور خود استفاده کنند. به بیانی دیگر علمی شدن ورزش در هر کشور ضامن اصلی پیروزی در دنیای پرتلاطم رقابت‌های بین‌المللی و جهانی ورزش است (السنکور و رزشتیان، ۲۰۲۰). به همین علت کشورها باید در سیاست‌گذاری خود در حوزه ورزش و همچنین پیشبرد و اجرای آن سیاست‌ها از اصول و یافته‌های جدید علمی و متخصصان، مدیران و اندیشمندان آکادمیک علوم ورزشی استفاده کنند تا در دنیای ورزش حرفه‌ای پیروز باشند (پالم؛ ۲۰۱۴). نتایج تحقیقات نشان داده است که استفاده از علوم ورزشی در ورزش حرفه‌ای و ورود متخصصان علمی در ورزش می‌تواند از چندین حیث به توسعه ورزش و پیروزی‌های ورزشی کمک کند (السنکور و رزشتیان، ۲۰۲۰). در حقیقت استفاده از علم روز دنیا علاوه بر مدیریت صحیح و هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی اصولی، می‌تواند در تجزیه و تحلیل صحیح تکنیک ورزشکاران و اصلاح آن، آنالیز بهتر و دقیق‌تر تاکتیک تیم‌ها، افزایش قدرت و استقامت ورزشکاران، جلوگیری از ایجاد آسیب‌های ورزشی و کمک به بهبود آسیب‌های موجود، رفع مشکلات و مسائل روحی و روانی ورزشکاران، حل مشکلات تغذیه‌ای و رژیم‌های غذایی، آنالیز عملکرد تیم‌های حریف کمک‌های بسیاری انجام دهد (السنکور و رزشتیان، ۲۰۲۰). اما علی‌رغم اهمیت این موضوع هنوز در برخی کشورها مانند عراق استفاده از علوم ورزشی در دنیای ورزش و به‌خصوص در حوزه ورزش قهرمانی و در سطوح ملی و بین‌المللی به‌درستی انجام نمی‌شود و متخصصان و پژوهشگران دانشگاهی جایی در گروه‌های تخصصی تیم‌های ورزشی و یا سازمان‌ها و ارگان‌های ورزشی ندارند (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰). به بیانی دیگر در عراق هنوز هم از روش‌ها و فرایندهای قدیمی و غیرعلمی برای حل مشکلات پیچیده و تخصصی موجود در حوزه‌های مختلف ورزش و آن‌هم توسط افراد غیرمتخصص استفاده می‌شود. به بیانی واضح‌تر، در ورزش قهرمانی و ملی عراق هنوز رعایت اصول پایه شایسته‌سالاری در انتصاب مدیران ورزشی در سطوح باشگاهی و ملی نقشی ندارد (السنکور و رزشتیان، ۲۰۲۰)؛ انتخاب مربیان و کادر مربیگری تیم‌های ورزشی بر اساس اصول علمی و تخصص آن‌ها انجام نمی‌شود (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰)؛ هنوز در آموزش تکنیک و تاکتیک به ورزشکاران و شناخت و اصلاح مشکلات بالقوه آن‌ها از روش‌های قدیمی، بی‌اثر و تجربی

1 Abdul Amir & Shaalan

2 Murray & Pigman

3 Haider

4 Mirsafian

5 Alsankour & Zardoshtian

6 Pluim

استفاده می‌شود (حمدان، ۲۰۱۶)؛ هنوز در فرایندهای استعدادیابی ورزشی و همچنین رشد و توسعه ورزشکاران در سطوح پایه از اصول و روش‌ها و آزمون‌های تخصصی این حوزه استفاده نمی‌شود (السنکور و رزشتیان، ۲۰۲۰)؛ در آنالیز و کشف مشکلات بالقوه ورزشکاران و تیم‌های ورزشی از اصول علمی و وسایل و تجهیزات جدید دنیا استفاده نمی‌شود (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰)؛ در نهایت برنامه‌ریزی، بودجه‌بندی و ارزیابی عملکرد بازیکنان، مربیان و تیم‌های ورزشی یا به‌صورت صحیح انجام نمی‌شود یا هنوز با استفاده از روش‌های قدیمی و سنتی بدون کارایی انجام می‌شود (حمدان، ۲۰۱۶)، که نتیجه همه آن‌ها عدم موفقیت تیم‌های باشگاهی و ملی این کشور در رقابت‌های ملی و بین‌المللی، علی‌رغم وجود استعدادهای فراوان ورزشی در این کشور است. چراکه در حقیقت علوم ورزشی جایی در دنیای ورزش قهرمانی و ملی کشور عراق ندارد و از متخصصان علمی این حوزه در سیستم ورزش این کشور استفاده نمی‌شود. حال آنکه لازمه کسب موفقیت‌های ورزشی در حوزه رقابت و در سطوح ملی و بین‌المللی برخورداری از حمایت تیم‌های علمی متخصص و مجهز به جدیدترین فناوری روز دنیاست. به همین سبب بررسی عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش ملی این کشور از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

اهمیت موضوع ورود و استفاده از علوم ورزشی و متخصصان این حوزه در دنیای ورزش قهرمانی پیش‌ازاین نیز موردتوجه پژوهشگرانی در دنیا قرارگرفته که با توجه به شرایط متفاوت کشورها، عوامل مختلفی به‌منظور توسعه علمی ورزش هر کشور گزارش شده است. برای نمونه، در این زمینه می‌توان به پژوهش پالم (۲۰۱۴) اشاره کرد که باهدف ارزیابی و تأثیر ورود علوم ورزشی به ورزش تنیس انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که استفاده از علوم جدید در حوزه‌های مختلف ورزش و به‌کارگیری متخصصان آکادمیک و دانشگاهی در این حوزه می‌تواند موفقیت پایدار را برای ورزش تنیس به ارمغان بیاورد. در پژوهشی دیگر، میرزازاده و همکاران (۲۰۲۱) گزارش دادند که عدم استفاده از علوم ورزشی و همچنین عدم استفاده از نظریات و راهنمایی‌های متخصصان آکادمیک در حوزه ورزش موانعی بزرگ در جهت توسعه کارآفرینی ورزشی به‌عنوان مسیری در جهت تولید فکر در حوزه ورزش است. کاوه‌پور، کشاورز و فراهانی (۲۰۱۴) نیز گزارش دادند که عدم استفاده اصولی از اصول علمی در برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های ورزشی موجب عدم اجرای بهینه ورزش همگانی در شرکت‌های بزرگ می‌شود. در پژوهشی مشابه تیل و باکر^۲ (۲۰۲۰) نشان دادند که به کار نگرفتن متخصصان آکادمیک حوزه علوم ورزشی عاملی مهم در جهت عدم پیشرفت ورزش همگانی در محیط‌های شهری است. در بررسی نقاط ضعف و تهدیدهای کمیته ملی المپیک ایران، خسروی‌زاده و همکاران (۲۰۰۸) گزارش دادند که عدم شایسته‌سالاری به‌صورت اصولی و علمی تهدیدی بزرگ برای کاهش عملکرد بهینه در این سازمان است. در بررسی اندک تحقیقات انجام‌شده در عراق نیز الشوبی^۳ و همکاران (۲۰۲۲) در بررسی راهکارهای توسعه استراتژیک فوتبال عراق به این نتیجه رسیدند که استفاده از یافته‌های جدید علمی و همچنین به‌کارگیری متخصصان آکادمیک در مدیریت، مربیگری و آنالیز تکنیک‌های بازیکنان تیم‌های ملی فوتبال عراق تنها راه توسعه ورزش قهرمانی در این کشور است. در پژوهشی دیگر صالح^۴ و همکاران (۲۰۲۲) عدم استفاده از متخصصان علمی و عدم استفاده صحیح از اصول علمی و آکادمیک را ازجمله موانع اثرگذار بر توسعه ورزش فوتبال در عراق می‌دانند. همچنین حمدان (۲۰۱۶) عدم شایسته‌سالاری و دسترسی نداشتن به یافته‌های جدید علمی را ازجمله موانع پیشرفت ورزش در عراق می‌داند. از جهتی دیگر سلمان و همکاران (۲۰۲۳) عدم مدیریت علمی و عدم ورود مراکز علمی و پژوهشی در ساختار ورزش عراق را یکی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر عدم توسعه مناسب صنعت ورزش در عراق می‌دانند.

با توجه به اینکه حوزه اجرای این پژوهش کشور عراق است، آگاهی اندکی از شرایط و وضعیت ورزش قهرمانی در این کشور می‌تواند به درک بهتر نتایج پژوهش کمک کند. به همین دلیل در این قسمت اطلاعات مختصری درباره عراق ارائه شده است.

وضعیت ورزش قهرمانی در عراق

¹ Hamdan

² Till & Baker

³ Alshiblawi

⁴ Salih

عراق یکی از کشورهای عربی‌زبان خاورمیانه در آسیاست و فوتبال ورزش اول این کشور است. مردم عراق علاقه بسیاری به فوتبال دارند و به همین سبب علی‌رغم همه محدودیت‌های موجود، تیم ملی فوتبال عراق جزو بهترین تیم‌های فوتبال آسیاست. اما در حقیقت عراق سهم ناچیزی در توسعه ورزش آسیا و حتی خاورمیانه داشته است، چراکه متأسفانه عراق در چهار دهه اخیر درگیر سه جنگ با ایران (۱۹۸۰-۱۹۸۸)، جنگ با کویت (۱۹۹۰-۱۹۹۱)، و حمله آمریکا به این کشور (۲۰۰۳-۲۰۱۱) بوده که آثار جبران‌ناپذیری بر ورزش این کشور گذاشته است. در حقیقت در جنگ اول (جنگ با ایران) بیشتر زیرساخت‌های ورزشی عراق نابود شده و فرصت بازسازی آن به دلیل حضور این کشور در جنگ دوم (جنگ با کویت) و پس‌از آن حضور نیروهای بیگانه در آن کشور برای سالیان متمادی وجود نداشته است. در حقیقت از نظر سیاسی سال‌ها جنگ، خشونت و تنش در عراق سبب شده است که توجه به ورزش قهرمانی در آن کشور به حاشیه برود. از نظر اقتصادی این کشور به دلایل ذکر شده و علی‌رغم وجود منابع غنی نفتی، هنوز در سطح درآمدی متوسط باقی‌مانده است و سرمایه کافی برای سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش و بازسازی امکانات و تجهیزات ورزشی وجود ندارد (عبدالمیر و شالان، ۲۰۲۰). از منظر اجتماعی در عراق تفکرات محافظه‌کارانه و سنتی مانع از افزایش تقاضا برای ورزش و به‌ویژه ورزش‌های مدرن و پیشرفته بوده که نتیجه آن رکود پایدار در ورزش این کشور است (ریاح و غایدا، ۲۰۰۳). از جهتی دیگر نداشتن سیاست‌های کارآمد در حوزه ورزش ملی از یک‌جهت و نبود حمایت دولت از ورزش موانعی بزرگ در توسعه ورزش در این کشور هستند (حمدان، ۲۰۱۶). از منظر مذهبی نیز تفکرات شدید مذهبی، قدیمی و محافظه‌کارانه مانع از توسعه ورزش قهرمانی، به‌ویژه ورزش زنان در این کشور است (استمپل، ۲۰۰۶). به همین سبب ورزش عراق در حوزه ورزش قهرمانی و ملی، به مانند دیگر حوزه‌های ورزش در آن کشور بسیار ضعیف است. همچنین شکاف عمیقی میان ورزش قهرمانی در عراق و دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های علوم ورزشی در آن کشور وجود دارد که خود می‌تواند عاملی مهم و اثرگذار بر عدم موفقیت ورزش قهرمانی این کشور باشد (مورای و پیگمن، ۲۰۱۴).

به همین سبب عدم توفیق تیم‌های ملی عراق در رقابت‌های بین‌المللی و به‌صورت کلی ورزش حرفه‌ای این کشور با توجه به شرایط نامناسب اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی این کشور از یک‌سو و همچنین ضعف‌های عمیق ساختاری و بنیادی حوزه ورزش این کشور، امری بدیهی است. در این زمینه شاید تلاش در جهت علمی کردن ورزش این کشور و استفاده از یافته‌های جدید علمی در کنار استفاده از تخصص و تجربه متخصصان علوم ورزشی حاضر در دانشگاه‌های عراق بتواند اندکی در بهبود شرایط ورزش حرفه‌ای این کشور اثرگذار باشد. به همین سبب پژوهش حاضر باهدف کشف و بررسی عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش ملی عراق انجام شده است.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش آمیخته از نوع اکتشافی است که از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ نحوه اجرا در دسته تحقیقات میدانی قرار دارد و به دو صورت کیفی (برای کشف عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش ملی در عراق) و روش کمی (برای مشخص کردن میزان تأثیر هر یک از عوامل کشف‌شده بر توسعه علمی ورزش ملی این کشور) انجام شده است.

در بخش کیفی پژوهش برای به‌دست آوردن اطلاعات، از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته بر اساس اصول گراند تئوری استفاده شد. سپس داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها به روش کدگذاری ساختارمند و سیستماتیک (اشتراس و کوربین، ۱۹۹۲) در سه مرحله کدگذاری شد تا عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش این کشور مشخص شوند. به همین منظور ۱۵ نفر از استادان مدیریت ورزشی دانشگاه‌های عراق و همچنین مدیران بخش تحقیق و توسعه کمیته ملی المپیک این کشور به‌صورت هدفمند برای شرکت در مصاحبه‌ها انتخاب شدند. مصاحبه‌ها در دفتر کار مصاحبه‌شوندگان انجام شد. سؤالات مصاحبه‌ها در قالب پنج بخش مدل ساختارمند اشتراس و کوربین (۱۹۹۲) انجام شد (عوامل زمینه‌ای، علی و مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها). پیش از انجام مصاحبه‌ها اطلاعات لازم شامل هدف از انجام این پژوهش به همراه آگاه‌سازی مصاحبه‌شوندگان در خصوص موضوع پژوهش

¹ Riyadh & Ghaida

² Stempel

³ Murray & Pigman

⁴ Straus & Corbin

انجام گرفت. زمان انجام مصاحبه‌ها بین ۳۸ تا ۷۳ دقیقه بود. از نرم‌افزار مکس کیو ای دی ورژن ۱۰ برای کدگذاری داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها استفاده شد.

به‌منظور مشخص کردن میزان تأثیر و اوزان رگرسیونی هر یک از عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش ملی در عراق پرسشنامه‌ای با استفاده از نتایج کدگذاری قسمت کیفی پژوهش ساخته شد که شامل پنج عامل (عوامل زمینه‌ای، علی و مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها) و ۲۹ گویه بود. روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از استادان مدیریت ورزشی دانشگاه‌های ایران و عراق تأیید شد. همچنین به‌منظور سنجش روایی سازه این پرسشنامه از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. برای سنجش پایایی پرسشنامه نیز از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. بر اساس نتایج آزمون مذکور، پرسشنامه طراحی‌شده دارای پایایی مناسبی بوده است (عوامل زمینه‌ای: ۰/۸۵، عوامل علی: ۰/۸، عوامل مداخله‌گر: ۰/۸۱، راهبردها: ۰/۸۵، و پیامدها: ۰/۸).

۲۸۰ نفر از استادان دانشگاه‌های عراق و همچنین مدیران و کارشناسان خبره کمیته ملی المپیک عراق به‌صورت هدفمند برای مشارکت در بخش کمی این پژوهش انتخاب شدند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد. در ادامه، پرسشنامه‌ها توسط مشارکت‌کنندگان در این پژوهش تکمیل شد.

به‌منظور تحلیل نتایج به‌دست‌آمده از پرسشنامه‌ها از نرم‌افزار اس پی اس اس نسخه ۲۳ و برای طراحی و تعیین مطلوبیت مدل ساختاری پژوهش از نرم‌افزار ایموس نسخه ۲۳ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، پس از بررسی مصاحبه‌ها فرایند کدگذاری انجام شد که نتیجه آن یافتن ۱۶۱ کدباز، ۸۱ کد محوری و ۲۹ کد انتخابی بود. نتایج کدگذاری محوری و انتخابی این پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. نتایج حاصل از کدگذاری محوری و انتخابی پژوهش

عامل	کد انتخابی	کد محوری
عوامل زمینه‌ای	فرهنگ‌سازی نسبت به توسعه علمی ورزش	تغییر باور جامعه ورزش کشور نسبت به پتانسیل بالای علوم ورزشی در جهت توسعه ورزش
		تغییر فرهنگ کهنه تجربه‌گرایی در حوزه ورزش حرفه‌ای و توجه به یافته‌های جدید علمی
	توسعه ورزش در نظام اداری کشور	توسعه فرهنگ استفاده از اندیشمندان دانشگاهی در حوزه عملکردی ورزش در کشور
	مساعد نمودن شرایط اقتصادی و سیاسی برای جذب توریست ورزشی	استفاده از آموزه‌های علوم ورزشی در بهبود عملکرد سازمان‌های مختلف تشویق کارکنان ورزشکار و آگاه به مفاهیم علوم ورزشی در سازمان‌های مختلف تلاش در جهت اعطای بودجه برای جذب توریست ورزشی در کشور
عوامل زمینه‌ای	توسعه آموزش علمی ورزش در مدارس و دانشگاه‌ها	تلاش در جهت جذب سرمایه داخلی و خارجی باهدف توسعه توریسم ورزشی در کشور
		تلاش در جهت همراه کردن سیاستیون در راستای توسعه توریسم ورزشی
		تغییر و بهبود آموزش در مدارس عراق باهدف توسعه علمی ورزش
		تغییر سرفصل‌های آموزشی دانشگاهی به‌منظور افزایش کارایی علوم ورزشی در حوزه اجرا و عمل
عوامل زمینه‌ای	به‌کارگیری منابع انسانی متخصص و علمی	ایجاد امکانات مناسب نرم‌افزاری و سخت‌افزاری باهدف توسعه مهارت‌های اجرایی متخصصان
		علوم ورزشی در دانشگاه‌های عراق
		تلاش در جهت ورود متخصصان علوم ورزشی به باشگاه‌های ورزشی

عامل	کد انتخابی	کد محوری
	توسعه شایسته‌سالاری و استفاده از خبرگان علمی ورزشی	تلاش در جهت استفاده از متخصصان دانشگاهی علوم ورزشی در ورزش حرفه‌ای و ملی عراق توسعه دانش آکادمیک مدیران حوزه ورزش عراق توسعه شایسته‌سالاری در حوزه ورزش تفریحی عراق تغییر در روش انتصاب مدیران در حوزه ورزش حرفه‌ای بر اساس تخصص افراد استفاده از متخصصان علوم ورزشی در جهت کمک به انتصاب شایسته مدیران ورزشی تأسیس سیستم ارزیابی مدیران ورزشی بر اساس شایستگی‌های علمی و اجرایی فراهم کردن منابع مالی توسعه علمی ورزش از طریق سرمایه‌گذاران داخلی تهیه منابع مالی از طریق تخصیص بودجه تلاش در جهت ورود حامیان مالی برای توسعه علمی ورزش عراق تلاش در جهت درآمدزایی‌های متفرقه باهدف تأمین بودجه برای توسعه علمی ورزش در عراق
	ارتباطات با کشورهای ورزشی پیشرفته	توسعه ارتباطات علمی در حوزه ورزش با کشورهای پیشرفته تأسیس دانشگاه‌های بین‌المللی در حوزه علوم ورزشی برگزاری کنفرانس‌های علوم ورزشی باهدف علمی کردن ورزش عراق تأسیس و راه‌اندازی پایگاه‌های بین‌المللی علوم ورزشی در باشگاه‌های ورزشی عراق آموزش مربیان ورزشی بر اساس استانداردهای روز دنیا ارتقای دانش دانشگاهی مربیان ورزشی عراق توسعه دسترسی به اینترنت سریع و آزاد در باشگاه‌های ورزشی ارتقای امکان استفاده از اینترنت در حوزه ورزش همگانی کشور عراق آموزش افراد حاضر در محیط ورزش برای استفاده علمی از اینترنت ارتقای زیرساخت‌های موردنیاز متخصصان علوم ورزشی در فدراسیون‌ها و آکادمی ملی المپیک عراق تقویت زیرساخت‌های علمی در باشگاه‌های ورزشی گسترش استفاده از دستگاه‌ها و روش‌های نوین علمی در جهت توسعه ورزش علمی در عراق
عوامل علی	توسعه آموزش علمی مربیان توسعه اینترنت توسعه زیرساخت‌ها و تجهیزات مدرن	
	فعالیت‌های پژوهشی در حوزه ورزش	ایجاد فرهنگ انجام پژوهش برای حل مشکلات ورزشی در عراق توسعه استفاده از پژوهشگران دانشگاهی برای پیشرفت در ورزش کشور انجام فعالیت‌های پژوهشی مشترک میان فدراسیون‌های ورزشی و دانشگاه‌های عراق تغییر در فرهنگ حاکم بر صنعت ورزش برای کاهش منفعت‌طلبی و توسعه علمی ورزش تغییر در باور فعالان حوزه ورزش در ارتباط با ورود علوم ورزشی به این حوزه انتصابات بر اساس ارتباط در حوزه ورزش مداخله گروه‌های سیاسی در ورزش عراق تغییر در نگرش جامعه به ورزش به‌عنوان نهادی علمی و نه صرفاً عملی توسعه مزایای اجتماعی ورزش و در جامعه عراق تلاش رسانه‌ها در جهت افزایش آگاهی عمومی به اهمیت علوم ورزشی در توسعه ورزش تأکید رسانه‌های عراق در جهت آموزش علوم ورزشی موردنیاز مردم و ورزشکاران
	ماهیت صنعت ورزش نابسامانی ورزش کشور وضعیت بازار هدف فعالیت‌های رسانه‌ای	
عوامل مداخله‌گر		

عامل	کد انتخابی	کد محوری
راهبردها	توانمندی تولیدی و فنی صنعت ورزش	حضور فعالان علوم ورزشی در رسانه‌های اجتماعی عراق
	فضای کسب‌وکار ورزشی	تلاش در جهت ارتقای توانمندی تولید محصولات ورزشی داخلی
	به‌کارگیری آخرین دستاوردهای ورزش علمی جهان	تلاش در جهت بهبود ارائه خدمات ورزشی به مردم
	واگذاری باشگاه‌ها به بخش خصوصی	تأکید بر توانمندی علوم ورزشی در جامعه در راستای حل مشکلات ورزش ملی عراق
پیامدها	اصلاح قوانین و مقررات ورزشی	حمایت از نوآوری‌های علمی در حوزه ورزش عراق
	توانمندسازی پارک‌های علم و فناوری در زمینه صنعت ورزشی	توجه بیشتر به شرکت‌های دانش‌بنیان ورزشی در عراق
	ارتقای توانمندی بازاریابی و برندسازی ورزشی	استفاده از فناوری روز دنیا در جهت توسعه علمی ورزش عراق
	فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی (تهیه بانک‌های اطلاعاتی)	تجهیز مراکز علوم ورزشی با جدیدترین دستگاه‌های آنالیز عملکرد ورزشی
	نظارت بر فرایند اجرای ورزش علمی در مدارس و دانشگاه‌ها	استفاده از پتانسیل بخش خصوصی در جهت توسعه ورزش علمی
	توسعه علمی ورزش در کشور	به‌کارگیری متخصصان علوم ورزشی در بخش خصوصی ورزش
	توسعه تبادلات ورزشی با کشورهای پیشرفته	اصلاح قوانین ناکارآمد در جهت توسعه ورزش علمی در عراق
	رشد اقتصادی	تلاش در جهت تصویب قوانین تسهیل‌کننده ورود علوم ورزشی و متخصصان علم ورزش
		به حوزه اجرا در عراق
		ایجاد پارک‌های توسعه فناوری ورزشی ملی و بین‌المللی در عراق
		توسعه امکانات علمی جدید برای متخصصان علوم ورزشی عراق
		تلاش در جهت تبدیل علم ورزش به برندی برای ارتقای عملکردهای ورزشی در عراق
		توسعه بازاریابی برای حمایت از محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه علوم ورزشی
		توسعه فرهنگ استفاده از علوم ورزشی برای حل مشکلات حوزه اجرا در ورزش عراق
		تأسیس و توسعه بانک‌های اطلاعاتی علمی در حوزه ورزش برای متولیان ورزش در عراق
		اجرای فرایندهای صحیح نظارت بر اجرای صحیح آموزش اصول ورزش به‌صورت علمی در مدارس عراق
		توسعه نظارت‌های هدفمند در دانشگاه‌های عراق باهدف آموزش صحیح و کاربردی علم ورزش
		همکاری بیشتر باشگاه‌های ورزشی با اساتید دانشگاهی در حوزه ورزش
		حل مشکلات ورزش ملی کشور عراق با استفاده از علوم ورزشی و متخصصان این حوزه
		کارآمدی فرایندهای نظارت و ارزیابی علمی حوزه‌های مختلف ورزش کشور
		تأسیس و تجهیز پایگاه‌های علمی ورزش در کشور
		برگزاری رویدادهای علمی بین‌المللی در حوزه ورزش در عراق
		ارتقای دانش مربیان و متخصصان داخلی در حوزه علوم ورزشی
		ارتقای عملکرد تیم‌های ملی و باشگاهی عراق
		اشتغال‌زایی و درآمدزایی بیشتر متخصصان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی
		توسعه علمی صنعت ورزش در عراق
		ورود سرمایه خارجی به عراق
		جذب سرمایه داخلی در حوزه ورزش ملی

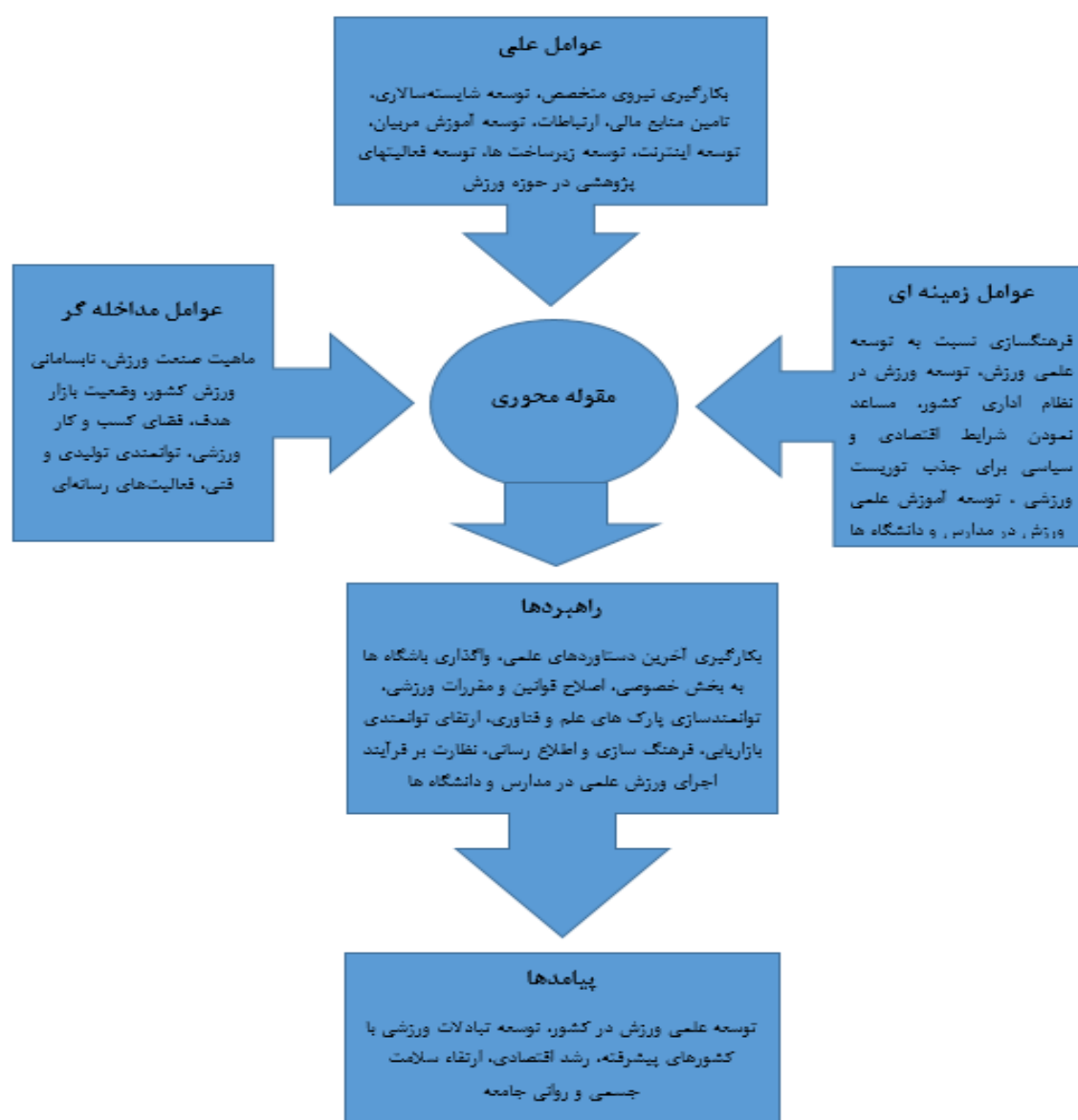
عامل	کد انتخابی	کد محوری
ارتقای سلامت جسمی و روانی جامعه		افزایش مشارکت مردم در فعالیتهای ورزشی در پی کسب موفقیت‌های ورزشی عراق بهبود سلامت روانی مردم در راستای کسب موفقیت‌های ورزشی بین‌المللی افزایش حس وطن‌پرستی و وحدت ملی در پی کسب موفقیت‌های ورزشی کشور عراق

بر اساس نتایج حاصل از کدگذاری مصاحبه‌ها، عوامل مختلفی به‌عنوان عوامل اثرگذار در حوزه‌های مختلف توسعه علمی ورزش عراق کشف شد. در حوزه عوامل زمینه‌ای ۱۱ عامل مختلف (کدهای محوری) در قالب چهار عامل فرهنگ‌سازی نسبت به توسعه علمی ورزش در عراق، توسعه ورزش در نظام اداری عراق، مساعد ساختن شرایط اقتصادی و سیاسی برای جذب توریست ورزشی، و توسعه آموزش علمی ورزش در مدارس و دانشگاه‌ها، به‌عنوان کدهای انتخابی از مصاحبه‌ها استخراج شد. این عوامل زمینه‌ساز و پیش‌نیاز توسعه علمی ورزش قهرمانی در عراق هستند. در ارتباط با عوامل علی اثرگذار بر توسعه علمی ورزش ملی در عراق، ۲۶ عامل مختلف (کدهای محوری) در حوزه هشت عامل: نیاز به وجود منابع انسانی متخصص و علمی در ورزش حرفه‌ای و ملی عراق، توسعه شایسته‌سالاری و استفاده از خبرگان علمی ورزشی در انتخاب مدیران و مربیان ورزشی، تأمین کامل منابع مالی موردنیاز برای استفاده از فناوری روز دنیا، افزایش ارتباطات با کشورهای ورزشی پیشرفته، توسعه آموزش علمی به مربیان رشته‌های مختلف ورزشی، توسعه سرعت و کیفیت اینترنت در کشور، توسعه زیرساخت‌ها و تجهیزات مدرن در ورزش حرفه‌ای و ملی و افزایش فعالیت‌های علمی و پژوهشی در حوزه ورزش برای حل مشکلات و آسیب‌های ورزشی، به‌عنوان کدهای انتخابی کشف شد. این عوامل به‌صورت مستقیم بر توسعه علمی ورزش قهرمانی در عراق اثرگذارند. در خصوص عوامل مداخله‌گر اثرگذار بر علمی شدن ورزش قهرمانی در عراق ۱۴ عامل متفاوت به‌عنوان کدهای محوری در این حوزه در قالب شش حوزه ماهیت صنعت ورزش در عراق و ارزش‌ها و هنجارهای موجود آن محیط، نابسامانی و هرج‌ومرج در مدیریت ورزش باشگاهی و ملی در کشور عراق، وضعیت بازار هدف و یا بی‌توجهی به نیازهای مخاطبان ورزشی در عراق، فضای نامناسب و پر از رکود کسب‌وکارهای ورزشی، توانمندی پایین در تولید و تعمیر تجهیزات مرتبط با ورزش و یا علم ورزش و ناتوانی در انجام فعالیت‌های رسانه‌ای به‌صورت مطلوب، به‌عنوان کدهای انتخابی در این عوامل تعیین شدند. این عوامل به‌صورت غیرمستقیم تأثیری کاهنده بر فرایند توسعه علمی ورزش ملی در عراق دارند.

در ادامه بررسی نتایج پژوهش و در ارتباط با راهکارهای اساسی و ضروری موردنیاز برای توسعه علمی ورزش قهرمانی در عراق ۱۴ عامل به‌عنوان کدهای محوری و زیرمجموعه هفت عامل مختلف به‌عنوان کدهای انتخابی انتخاب شدند که عبارت‌اند از: به‌کارگیری آخرین دستاوردهای ورزش علمی جهان در ورزش باشگاهی و ملی عراق، واگذاری باشگاه‌ها به بخش خصوصی و به‌صورت کلی افزایش فرایند خصوصی‌سازی در حوزه‌های مختلف ورزش در آن کشور، اصلاح قوانین و مقررات ورزشی مرتبط با استفاده از دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های عراق در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و همچنین حل مشکلات مدیریتی و تکنیکی و تاکتیکی تیم‌های ورزشی، ایجاد و توانمندسازی پارک‌های علم و فناوری در زمینه صنعت ورزش در عراق، ارتقای توانمندی بازاریابی و برندسازی ورزشی در عراق، فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی در ارتباط با پیوند مراکز علمی با ورزش حرفه‌ای و تهیه بانک‌های اطلاعاتی در این خصوص، و نظارت بر فرایند آموزش ورزش علمی در مدارس و دانشگاه‌ها به‌عنوان زمینه‌سازی برای آینده ورزش علمی عراق از جمله راه‌حل‌های مناسب برای توسعه علمی ورزش قهرمانی در عراق هستند.

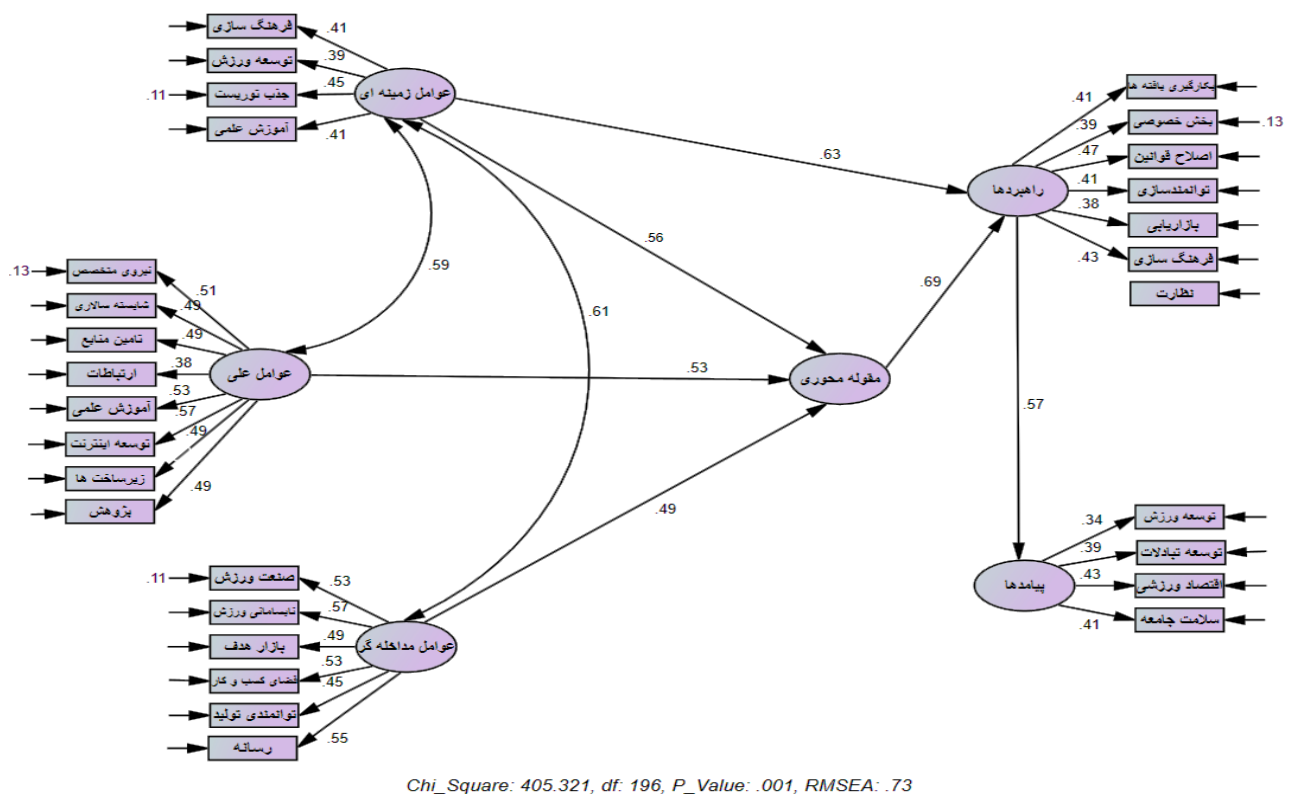
در ارتباط با پیامدهای حاصل از توسعه علمی ورزش ملی در عراق نیز ۱۴ عامل مختلف به‌عنوان کدهای محوری در این حوزه در قالب چهار عامل کشف گردید که عبارت‌اند از: توسعه علمی ورزش در عراق که نتیجه آن پیروزی‌های پایداری ورزشی خواهد بود، توسعه تبادلات ورزشی با کشورهای پیشرفته که در نتیجه علمی شدن ورزش ملی در عراق اتفاق خواهد افتاد، رشد اقتصادی در صنعت ورزش، و به‌صورت کلی ارتقای سلامت جسمی و روانی جامعه عراق را به همراه خواهد داشت. این چهار عامل کدهای انتخابی در حوزه پیامدهای حاصل از توسعه علمی ورزش قهرمانی عراق انتخاب شدند.

مدل مفهومی پژوهش که بر اساس الگوی ساختارمند و سیستماتیک [اشتراس و کوربین \(۱۹۹۲\)](#) طراحی شده در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱. الگوی مفهومی توسعه علمی ورزش قهرمانی عراق

در بخش کمی این پژوهش، میزان تأثیر عوامل مختلف بر توسعه علمی ورزش قهرمانی عراق با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری بررسی شد و جهت پارامترهای مختلف و همچنین میزان اوزان رگرسیونی هر عامل بر دیگر عوامل بررسی شد که نتایج آن در شکل ۲ ارائه شده است.

شکل ۲. مدل ساختاری پژوهش در حالت تخمین استاندارد

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مدل ساختاری پژوهش، عوامل زمینه‌ای به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/56$ بر پدیده محوری پژوهش (توسعه علمی ورزش ملی عراق) اثرگذار است. همچنین این عوامل به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/63$ بر راهبردهای علمی شدن ورزش ملی در عراق اثرگذار است. از جهتی دیگر، این عوامل به‌صورت دوطرفه بر عوامل علی و عوامل مداخله‌گر پژوهش با اوزان رگرسیونی $0/59$ و $0/61$ اثرگذار است. از طرف دیگر عوامل علی به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/53$ بر پدیده محوری پژوهش اثرگذار است. عوامل مداخله‌گر نیز به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/49$ بر پدیده محوری پژوهش اثرگذار است.

پدیده محوری پژوهش به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/69$ بر راهبردهای علمی شدن ورزش ملی عراق اثرگذار است. همچنین راهبردهای حاصل از توسعه علمی ورزش ملی در عراق به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/57$ بر پیامدهای حاصل از علمی شدن ورزش ملی این کشور اثرگذار است.

نتایج آزمون بوت‌استرپ در سطح $0/95$ و با میزان خودگردانی 5000 نمونه‌ای که به‌منظور بررسی تأثیرات غیرمستقیم عوامل زمینه‌ای بر راهبردهای پژوهش با میانجی‌گری پدیده محوری پژوهش (توسعه علمی ورزش ملی عراق) در حالت تخمین استاندارد انجام‌شده بود، نشان داد که عوامل زمینه‌ای به‌صورت غیرمستقیم و با وزن رگرسیونی $0/75$ بر راهبردهای حاصل از توسعه علمی ورزش ملی عراق اثرگذار بوده است ($P=0/000$). این نتایج با توجه به نمرات کرانه پایینی ($0/064$) و کرانه بالایی ($0/336$) فاصله اطمینان این اثر غیرمستقیم نیز، تأیید می‌شود.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد مدل مفروض پژوهش

شاخص	نام شاخص	اختصار	مدل پژوهش	ملاک	تفسیر
شاخص‌های برازش مطلق	سطح پوشش کای اسکوتر	P Value	۰/۱۴۸	$P(\chi^2) > 0.05$	برازش مطلوب
	شاخص نیکویی برازش	GFI	۰/۹۳۰	$GFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص نیکویی برازش اصلاح‌شده	AGFI	۰/۹۱۹	$AGFI > 0.9$	برازش مطلوب
	ریشه میانگین مربعات باقیمانده	RMR	۰/۰۵	$RMR < 0.05$	برازش مطلوب
شاخص‌های برازش تطبیقی	برازش هنجارنشده (توکر-لویس)	NNFI (TLI)	۰/۹۳۸	$NNFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص برازش هنجارنشده (بنتلر - بونت)	NFI	۰/۹۲۳	$NFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰/۹۴۱	$CFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص برازش نسبی	RFI	۰/۹۱۳	$RFI > 0.9$	برازش مطلوب
شاخص‌های برازش مقتصد	شاخص برازش افزایشی	IFI	۰/۹۵۴	$IFI > 0.9$	برازش مطلوب
	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰/۰۷۳	$RMSEA < 0.1$	برازش مطلوب
	کای اسکوتر بهنجارنشده به درجه آزادی	CMIN/df	۲/۲۶۹	$1 < CMIN/df < 3$	برازش مطلوب
	شاخص برازش مقتصد هنجارنشده	PNFI	۰/۵۷۳	$PNFI > 0.5$	برازش مطلوب
	شاخص هلتر	Hoelter	۲۱۰	$Hoelter > 200$	برازش مطلوب

بر اساس نتایج جدول ۲، مدل مفروض پژوهش مطلوب ارزیابی می‌شود، چراکه سطح پوشش کای اسکوتر در این مدل معنادار نبوده، نسبت کای اسکور بهنجارنشده به درجه آزادی در دامنه ۱ و ۳ قرار دارد و شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد همگی نشان از مطلوب بودن این مدل دارند. همچنین مقدار شاخص هلتر یا حجم نمونه بحرانی هلتر که به‌طور مستقیم بر کفایت حجم نمونه تمرکز دارد، باید در مدل حاضر از عدد ۲۰۰ بیشتر باشد که مقدار این شاخص با توجه به تعداد نمونه آماری پژوهش تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

در دنیای امروز امکان پیشرفت ورزش بدون حضور علم وجود ندارد. این بدان معناست که در پشت هر رکوردشکنی در دنیای ورزش و یا در پشت هر موفقیت ورزشی، گروهی بزرگ از محققان و اندیشمندان حوزه‌های مختلف ورزشی وجود دارند که از جدیدترین یافته‌های علمی در جهت پیشرفت تکنیکی و تاکتیکی ورزشکاران و تیم‌های ورزشی استفاده می‌کنند. در حقیقت پیشرفت در دنیای ورزش چنان به حوزه‌های مختلف علم و فناوری گره‌خورده است که بدون حضور آن امکان کوچک‌ترین موفقیت پایداری وجود ندارد. متأسفانه عراق به دلیل مشکلات فراوان سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، در کنار جنگ‌های ویرانگر متعدد، با مشکلات متعددی در حوزه ورزش و به‌ویژه ورزش قهرمانی خود روبه‌روست. یکی از این موارد عدم استفاده از علوم مختلف ورزشی در پیشبرد اهداف ورزش قهرمانی در این کشور است. به بیانی دیگر ورزش ملی عراق هنوز آن‌طور که باید علمی نشده است. این بدان معناست که هنوز در این کشور در حوزه‌های مختلف مدیریت و مربیگری، آنالیز مهارت و تحلیل رفتار ورزشکاران، اصلاح مشکلات تکنیکی و کشف موانع تاکتیکی تیم‌های خود و حریف، استعدادیابی ورزشی و بسیاری از موارد مشابه دیگر از روش‌های سنتی، قدیمی و غیرعلمی استفاده می‌شود که نتیجه آن عدم موفقیت در حوزه ورزش‌های ملی و بین‌المللی در آن کشور بوده است. بر اساس نتایج این پژوهش عوامل مختلف زمینه‌ای، علی، و مداخله‌گر بر توسعه علمی ورزش قهرمانی در عراق تأثیر دارند که هر کدام به‌نحوی در توسعه علمی ورزش ملی عراق نقش دارند.

بر اساس نتایج حاصل از مدل ساختاری پژوهش، عوامل زمینه‌ای بیشترین وزن رگرسیونی و تأثیر را در ارتباط با تبیین توسعه علمی ورزش ملی عراق داشته است. در همین زمینه نتایج مدل کیفی پژوهش نشان می‌دهد که نوع فرهنگ حاکم بر ورزش این کشور ازجمله عوامل اساسی بازدارنده در راستای ورود علم به ورزش حرفه‌ای و ملی عراق است، به‌صورتی که فرهنگ قالب حاکم بر ساختار ورزش این کشور با ورود علم و متخصصان علمی به دنیای ورزش حرفه‌ای زاویه دارد. به بیانی دیگر و به‌زعم بیشتر مصاحبه‌شوندگان در سطح کلان ورزش عراق از منظر فرهنگی، عزمی برای استفاده از علوم جدید ورزشی در توسعه ورزش

قهرمانی و از جهتی دیگر، هیچ‌گونه تلاشی برای حضور متخصصان دانشگاهی به‌منظور برنامه‌ریزی و رفع مشکلات متعدد ورزشی در این کشور وجود ندارد. به همین سبب به‌نظر می‌رسد که ایجاد تغییر در ساختار اداری ورزش عراق و توسعه آن در جهت ورود مدیران و اندیشمندان حوزه علم بتواند اندکی در ارتباط با حل موانع مرتبط با فرهنگ حاکم بر ساختار اداری ورزش این حوزه مؤثر باشد. همچنین با دیدی عمیق‌تر، تغییر در نوع و نحوه آموزش رشته علوم ورزشی در دانشگاه‌های این کشور با تأکید بر کاربردی بودن علوم ورزشی در حوزه عمل شاید بتواند در تولید اندیشمندان متخصص در هر دو حوزه علم و عمل کمک کند، موردی که به نظر مصاحبه‌شوندگان مشارکت‌کننده در این پژوهش در طولانی‌مدت به تغییر فرهنگ حاکم بر ورزش این کشور کمک خواهد کرد، چراکه روش‌های آموزش در دانشگاه‌های عراق صرفاً بر مبنی آموزش مفاهیم نظری است و آموزش عملی و قرار گرفتن در محیط متغیر و پرچالش ورزش و حل مشکلات موجود در این حوزه در سرفصل آموزش‌های دانشگاهی در عراق کمتر دیده می‌شود (الشوبی و همکاران، ۲۰۲۰). به نظر خبرگان مصاحبه مشارکت‌کننده در این پژوهش، شاید عدم دریافت بازخورد مثبت از حضور متخصصان علمی در حل مشکلات ورزش قهرمانی این کشور در سطوح ملی و بین‌المللی در گذشته نیز دلیلی بر عدم استفاده از علوم ورزشی و متخصصان مربوط در حوزه ورزش حرفه‌ای باشد و در بعدی وسیع‌تر، ایجاد فرهنگی در تقابل با حضور علم و متخصصان علمی در محیط اجرایی ورزش باشد. این نتایج را می‌توان با یافته‌های پژوهش [الشوبی و همکاران \(۲۰۲۲\)](#) هماهنگ دانست.

نتایج مدل ساختاری پژوهش نشان داد عوامل علی، دومین عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش عراق هستند. براساس نتایج حاصل از مدل کیفی پژوهش، بی‌توجهی به توسعه شایسته‌سالاری را می‌توان به‌عنوان عاملی مهم در عدم تحقق علمی شدن ورزش این کشور دانست. به‌زعم بیشتر مصاحبه‌شوندگان، رعایت اصول شایسته‌سالاری و اهمیت به داشته‌های افراد در انتصابات و تخصیص اختیارات در حوزه ورزش و در سطوح بالای کشوری می‌تواند از یک نظر موجب افزایش انگیزش متخصصان حوزه شود و از جهتی دیگر در توسعه علمی کردن ورزش اثرگذار باشد. از جهتی دیگر و در تأیید این موضوع، نبود منابع مالی در راستای توسعه علمی ورزش ملی در کنار کمبود منابع انسانی متخصص در این کشور ازجمله دیگر دلایل اثرگذار بر عدم توسعه علمی ورزش عراق هستند. همچنین بی‌توجهی به تهیه زیرساخت‌های اساسی برای انجام فرایندهای علمی در حوزه ورزش در کنار بی‌توجهی به توسعه ساختارهای اینترنتی به‌عنوان ساده‌ترین الزامات توسعه علمی ورزش هر کشور تأیید مجدد نبود عزمی راسخ در راستای حضور علم و متخصصان علمی در جهت توسعه ورزش قهرمانی عراق است، موردی که بیشتر مصاحبه‌شوندگان بر آن اذعان داشتند. در این زمینه شاید توسعه اصول شایسته‌سالاری در ورزش قهرمانی عراق در کنار انجام فرایندهای منظم نظارت و ارزیابی مواردی کوچک اما کاربردی در جهت بهبود شرایط موجود باشد. از جهتی دیگر، بر اساس نظریات اندیشمندان دانشگاهی مصاحبه‌شونده در این پژوهش، تحصیل دانشجویان عراقی در مقاطع تحصیلات تکمیلی علوم ورزشی در دانشگاه‌های برتر خاورمیانه نیز راه‌حلی مناسب اما زمان‌بر به‌منظور توسعه منابع انسانی متخصص در حوزه ورزش در عراق است. نتایج مذکور را می‌توان با یافته‌های پژوهش [خسروزاده و همکاران \(۲۰۰۸\)](#) هماهنگ دانست.

نتایج حاصل از مدل ساختاری پژوهش نشان داد که عوامل مداخله‌گر سومین عوامل اثرگذار در تبیین علمی کردن ورزش قهرمانی عراق در سطوح ملی و بین‌المللی هستند. در همین زمینه و بر اساس نتایج بخش کیفی پژوهش، بی‌توجهی به صنعت ورزش به‌عنوان عاملی اثرگذار در خلق ارزش برای کشور، و در ادامه بی‌توجهی به سیاستگذاری‌های صحیح در توسعه آن، در کنار بی‌توجهی به بازار هدف در ورزش عراق ازجمله عوامل مداخله‌گر اثرگذار بر عدم امکان ورود علم در ورزش عراق است که نتیجه آن وجود شرایط نابسامان مالی و در نتیجه کمبود منابع مالی در تولید و تجهیز زیرساخت‌ها و حداقل امکانات در ورزش عراق در سطوح باشگاهی و ملی است. به‌زعم بیشتر اندیشمندان حاضر در فرایند مصاحبه این پژوهش، شاید دولتی بودن بیش‌ازحد باشگاه‌های ورزشی و مراکز ارائه خدمات و تجهیزات ورزشی به ورزش قهرمانی عراق عاملی مهم در این زمینه باشد. از طرف دیگر، بی‌توجهی به توانمندی‌های داخلی و بومی در عراق که موجب بی‌انگیزگی، دلسردی و مهاجرت نخبگان علمی ورزش عراق می‌شود نیز عاملی مهم در بی‌انگیزگی نخبگان ورزشی در حوزه‌های علم و عمل در این کشور است. به نظر برخی از مصاحبه‌شوندگان نیز، توانمندی‌ها و پتانسیل اندیشمندان بومی عراق همیشه کمرنگ فرض شده و از این پتانسیل بالا آن‌طور که

باید استفاده نمی‌شود. همچنین بی‌توجهی رسانه‌های ملی عراق به مشکلات ورزش در این کشور، ورود جانبدارانه رسانه به حوزه ورزش، و ترفیع و تخریب‌های برنامه‌ریزی‌شده افراد و گروه‌های تأثیرگذار در رسانه ملی عراق (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰) نیز ازجمله دلایل اثرگذار بر عدم توسعه علمی ورزش این کشور و توجه بیش‌ازحد به حواشی ورزشی است. شاید توجه به خصوصی‌سازی در حوزه ورزش و استفاده از مؤسسات و پژوهشگاه‌های علمی داخلی و خارجی در این کشور بتواند گامی در جهت کاهش رکود پایدار در سازمان‌های ورزشی دولتی در عراق باشد. به‌زعم بیشتر مصاحبه‌شوندگان، شاید تأسیس رسانه‌های خصوصی بتواند در توسعه ورزش این کشور به‌صورت کلی، توسعه فرهنگ لازم در این حوزه اثرگذار باشد.

در خصوص استراتژی‌های کشف‌شده مرتبط با توسعه علمی ورزش عراق نتایج حاصل از مدل مفهومی پژوهش نشان داد استفاده از متخصصان آکادمیک و دانشگاهی در ورزش حرفه‌ای و ملی عراق به‌منظور سیاست‌گذاری، مدیریت، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های پیش‌بینی شده باید در رأس امور قرار گیرد. همچنین ارتباطات علمی میان ورزش عراق در حوزه‌های مختلف با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های علمی در این کشور و حتی دیگر کشورهای پیشرفته برای پیشرفت ورزش در این کشور باید برقرار شود که در این مسیر برقراری تفاهم‌نامه‌های علمی و آموزش متخصصان علمی و آشنایی بیشتر آن‌ها در حوزه عمل می‌تواند در این مورد مؤثر باشد. برخی از مصاحبه‌شوندگان مشارکت‌کننده در این پژوهش بر این باورند که سیاست کلی ورزش عراق باید توسعه خصوصی‌سازی در حوزه‌های مختلف ورزشی باشد. همچنین در نظر آنان مشکلات قانونی و کاستی‌های موجود در این حوزه باید برطرف شود تا راه برای پیشرفت علمی ورزش عراق باز گردد. موضوع توانمندسازی علمی منابع انسانی در ورزش قهرمانی عراق باید در جزئی از سیاست‌های ورزشی این کشور قرار گیرد و در همه این مراحل، نظارت و ارزیابی به روش علمی در حین اجرای موارد مذکور، برای اجرای بهتر استراتژی‌های مذکور انجام گیرد.

در نظر مصاحبه‌شوندگان، ورزش عراق در همه حوزه‌ها و به‌ویژه در حوزه ورزش قهرمانی پتانسیل بالایی در جهت رشد و پیشرفت روزافزون دارد. آن‌ها بر این باورند که تیم ملی فوتبال عراق نمونه کوچکی از این توانایی‌های بی‌پایان مردم عراق است که علی‌رغم همه محدودیت‌ها و کاستی‌ها و مشکلات حاصل از حضور در جنگ‌های مختلف توانسته به پیروزی‌های شایان توجهی در مقابل تیم‌های برتر آسیا دست یابد. شاید این مورد یکی از دلایل آن‌ها برای تلاش در جهت توسعه علمی ورزش در این کشور باشد، چراکه به‌زعم آنان در صورت توسعه علمی ورزش این کشور آن‌ها می‌توانند به‌راحتی با تیم‌های برتر منطقه رقابت کند و از مزیت‌های سرشار ورزش قهرمانی و پیروزی‌های بین‌المللی برخوردار شود.

یکی از نتایج قابل‌تأمل در بررسی مدل ساختاری پژوهش در حالت استاندارد حاکی از آن است که عوامل زمینه‌ای تأثیری دوسویه بر عوامل علی و عوامل مداخله‌گر دارد. این بدان معناست که عوامل زمینه‌ای به‌صورت مستقیم بر عوامل علی و مداخله‌گر اثر می‌گذارند و به‌صورت مستقیم نیز از عوامل مذکور تأثیرپذیرند. به بیانی دیگر، فرهنگ‌سازی و توسعه صنعت ورزش در کنار بهبود فرایندهای آموزشی در سطوح مختلف باهدف توسعه نیروهای متخصص در جهت علمی کردن ورزش حرفه‌ای و ملی در عراق می‌تواند به‌صورت مستقیم بر فرایندهای شایسته‌سالاری و جذب نیروهای متخصص و توسعه زیرساخت‌های مختلف از یک‌جهت، همچنین توسعه صنعت ورزش و توانمندی در تولید و کسب‌وکارهای ورزشی در کنار توسعه رسانه‌ای در این حوزه برای اثرگذاری بر علمی کردن ورزش در عراق اثرگذارند و به‌صورت همزمان از آن‌ها تأثیر می‌پذیرند. این تأثیرات دوسویه نشانه وابستگی و آمیختگی عمیق عوامل مذکور به یکدیگر برای توسعه علمی ورزش عراق است.

یکی دیگر از نتایج قابل‌تأمل در مدل مفروض پژوهش در حالت تخمین استاندارد اثر غیرمستقیم عوامل زمینه‌ای بر پیامدهای حاصل از توسعه علمی ورزش قهرمانی عراق با میانجیگری پدیده محوری پژوهش است که این اثر غیرمستقیم بیشتر از تأثیر مستقیم متغیرهای مذکور بر یکدیگر است. به بیانی دیگر، فرهنگ‌سازی به‌منظور بهبود فرایند توسعه علمی ورزش ملی عراق و همچنین توسعه ورزش و آموزش متخصصان علوم ورزشی در آن کشور با تأثیر بر توسعه علمی ورزش عراق می‌تواند به‌صورت بیشتری بر بهبود فرایند خصوصی‌سازی در ورزش آن کشور، اصلاح قوانین در جهت علمی کردن ورزش در عراق، توانمندسازی منابع انسانی در آن کشور و به‌صورت کلی رونق منابع مادی ورزش در آن کشور اثرگذار باشد، چراکه علمی شدن ورزش عراق و آغاز فرایندهای علمی و کمک متخصصان آکادمیک در رفع مشکلات عمیق ورزش ملی در آن کشور می‌تواند به ایجاد بازخوردی

مثبت در ورزش آن کشور منجر شود که به خودی خود آغازی برای اصلاح قوانین ناکارآمد در این حوزه از یک‌جهت و تولید انگیزه‌های مثبت بیشتر برای سرمایه‌گذاری و در نتیجه خصوصی‌سازی گسترده‌تر و توسعه منابع انسانی و مادی ورزش این کشور در حوزه‌های مختلف به‌ویژه حوزه‌های ملی و بین‌المللی می‌شود.

در این مقاله عوامل مؤثر بر توسعه علمی ورزش قهرمانی در عراق و به عبارت بهتر، استفاده بیشتر از علم و اصول علمی و به‌کارگیری متخصصان دانشگاهی در جهت پیشرفت بیشتر ورزش قهرمانی عراق کشف شد و در ادامه، میزان تأثیر هر یک از عوامل اثرگذار بر توسعه علمی ورزش در این کشور تعیین شد. همچنین راهکارهای مناسب به‌منظور دستیابی به این هدف عظیم و ارزشمند بیان شد و در انتها الگوی مفهومی برخاسته از این پژوهش باهدف توسعه علمی ورزش قهرمانی عراق ارائه شد. با توجه به مفاهیم برخاسته از این مدل، تغییر در فرهنگ حاکم بر ورزش قهرمانی در عراق، و به‌صورت ویژه عدم قبول و باور کارایی علوم ورزشی در کسب موفقیت‌های ورزش قهرمانی، در کنار بی‌اعتمادی به توانایی‌ها و پتانسیل داخلی در این کشور و عدم همراهی‌های قانونی، مدیریتی، آموزشی و رسانه‌ای همگی بر عدم استفاده از پتانسیل بالای علوم ورزشی و توانایی بالای متخصصان این حوزه در رفع مشکلات ورزش حرفه‌ای و کسب موفقیت‌های ورزشی در این کشور اثرگذارند که رفع این موضوع می‌تواند گام مهمی در جهت توسعه علمی ورزش قهرمانی در عراق و کسب برتری‌های ورزشی و بهره‌مندی از مزایای آن در جامعه عراق باشد. به همین سبب به مسئولان ارشد در ورزش عراق پیشنهاد می‌شود تا از نتایج این پژوهش در راستای پیشرفت ورزش قهرمانی این کشور استفاده کنند. در هر صورت استفاده از علم و فناوری روز دنیا و همچنین به‌کارگیری متخصصان علمی آکادمیک و به‌صورت کلی، پیوند ورزش حرفه‌ای و ملی با مراکز آکادمیک ورزشی و دانشگاه‌ها، تنها راه پیشرفت پایدار ورزش در تمامی کشورها و به‌ویژه عراق است.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از همه مشارکت‌کنندگان در این پژوهش تشکر و قدردانی می‌شود.

References

- Abdul Amir, H. A., Shaalan M. A. (2020). Philosophical Foundations of Physical Education and Sport Applied to University Students of Central Area in Iraq According to the Social Understanding. *Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology*, 14(4), 56-69.
- Alsankour, Y. M. K., Zardoshtian S. (2020). The Strategic Role of Emotional Commitment in the Relationship between Psychological Capital and HR Retention of Employees of Ministry of Sport in Iraq. *Sport Physiology & Management Investigations*, 12(2), 61-74. (In Persian).
- Alshiblawi, H. H., Talebpour. M., Morteza, Azimzadeh. S., Kashtidar. M. (2022). Development of a strategic plan for the sport of futsal in Iraq. *SPORT TK-Revista EuroAmericana de Ciencias del Deporte*, 11(5), 23-31.
- Haider, H., Kadhim Ahmad, M., Jasim, M., Alghazali. T., Al-Maeni, M. (2022). The impact of psychological capital, psychological empowerment, and sports anxiety on the sports industry performance in Iraq Soccer Players. *Journal of Sport Psychology*, 31(2), 200-210.
- Hamdan, A. N. (2016). Breaker of Barriers? Notes on the Geopolitics of the Islamic State in Iraq and Sham, *Geopolitics*, 21(3), 605-627.
- Keshavarz, L., Farahani, A., Kavehpour, A. (2014). Factor Analysis of all development barriers of SAIPA car company. *Sport Management Studies*. DOI: <http://doi.org/10.22089/smsj2023.3762>. (In Persian).
- Khosrowizadeh, E., Hamidi, M., Yidollahi, J., Khabiri, M. (2008). Identifying the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran and its bottlenecks and challenges. *Journal of Sport Management*, 1, 19-35. (In Persian).
- Mirsafian, H. (2014). Attitudes of Iranian Male University Students toward Sport and Exercise with Reference to Age, Educational Level, and Field of Study. *Physical Culture and Sport Studies and Research*, 64, 18-29.
- Mirzazadeh, Z., Kashtidar, M. & Rahmanpour A. (2021). Identifying and Prioritizing Factors Influencing the Startups of Sport Science Students in Iran Using Analytical Network process (ANP). *Applied Research in Sport Management*, 9(4), 71-90. (In Persian).
- Murray, S. & Pigman G. (2014). Mapping the relationship between international sport and diplomacy. *Sport in Society*, 17(9), 1098-1118.
- Pluim, B. M. (2014). The evolution and impact of science in tennis: eight advances for performance and health. *British Journal of Sports Medicine*, 48, 13-15.
- Riyadh, K. L. & Ghaida R. H. (2021) Domestic violence in time of unrest, a sample from Iraq. *Medicine, Conflict and Survival*. 37:3, 205-220.
- Salih, B., Yousef, M. & Mohammed W. (2022). Developing and validating standard levels of psychological barriers in football players. *Journal of Physical Education and Sport Sciences*. 15(3), 36-45.
- Salman, F., Hashemi, S. A., Foroghi, D. (2023). Feasibility of Establishing Operational Budgeting in Iraqi Public Universities. *Risks*, 11(2), 44-54.
- Straus, A. & Corbin, J. (2008). *Basic of Qualitative Research: Techniques and Procedures for developing Grounded Theory*. (3th Edition.). Los Angeles: USA, Sage Publication.
- Stempel, C. (2006). Televised sports, masculinist moral capital, and support for the US invasion of Iraq. *Journal of Sport and Social Issues*, 30(1), 79-106.
- Till, K., Baker, J. (2020). Challenges and [possible] solutions to optimizing talent identification and development in sport. *Frontiers in psychology*, 11, 664.